

Sygn. akt III AUa 1243/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Dorota Goss-Kokot
Sędziowie:	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer (spr.) SSA Katarzyna Wołoszczak
Protokolant:	inspektor ds. biurowości Agnieszka Perkowicz

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2014 r. w Poznaniu

sprawy z wniosku **M. H.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.**

o rentę socjalną

na skutek apelacji wnioskodawczyni M. H.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 24 kwietnia 2013 r. sygn. akt VII U 301/12

zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję i przyznaje M. H. prawo do renty socjalnej od dnia 1 stycznia 2012 r. do dnia 31 grudnia 2014 r.

SSA Katarzyna Wołoszczak	SSA Dorota Goss-Kokot	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer (spr.)
--------------------------	-----------------------	--------------------------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 lutego 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. Inspektorat w W. odmówił M. H. prawa do dalszej renty socjalnej, motywując swoją decyzję faktem, iż komisja lekarska ZUS nie stwierdziła u odwołującej całkowitej niezdolności do pracy.

Wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2013r. Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił odwołanie M. H. od wyżej wymienionej decyzji.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało wydane w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i prawne:

M. H. ma obecnie (...) lat (ur. (...)), z zawodu technik obsługi turystycznej i technik BHP, nigdy nie pracowała zawodowo.

Orzeczeniem (...) Zespołu (...) o Stopniu Niepełnosprawności w W. z dnia 1 listopada 2011r. została zaliczona do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności od 30.04.2003r. okresowo do 30.11.2016r.

W dniu 3 października 2003r. odwołująca złożyła do organu rentowego wniosek o rentę socjalną.

Decyzją z dnia 10 października 2003r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. przyznał M. H. rentę socjalną od 1 października 2003r. do 30 września 2006r. Prawo do renty było przyznawane na dalsze okresy i przysługiwało odwołującej nieprzerwanie do 31 grudnia 2011r.

W dniu 2 grudnia 2011r. odwołująca się złożyła wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty.

Odwołująca została poddana badaniom przez lekarzy specjalistów ZUS, w dniu 28 lipca 2011r. Orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 5 stycznia 2012r. nie została uznana za całkowicie niezdolną do pracy. Lekarz Orzecznik ZUS rozpoznał u niej stan po zapaleniu mięśnia serca w 9 miesiącu życia, obserwację w kierunku kardiomiopatii, niedomykalność mitralną II stopnia, idiopatyczną skoliozę kręgu piersiowego z ograniczeniem sprawności kręgosłupa. Od powyższego orzeczenia odwołująca się zgłosiła sprzeciw. W dniu 7 lutego 2012r. Komisja Lekarska ZUS potwierdziła rozpoznanie lekarza orzecznika ZUS, nie stwierdzając całkowitej niezdolności do pracy.

W dniu 17 lutego 2012r. (...) Oddział w P. wydał zaskarżoną decyzję.

Sąd Okręgowy przeprowadził dowód z opinii biegłych lekarzy sądowych: ortopedy, kardiologa oraz neurologa, którzy w pisemnej opinii z dnia 23 kwietnia 2012r., po zapoznaniu się z dokumentacją medyczną i orzecznictwem zgromadzoną w aktach rentowych oraz po przeprowadzeniu badania podmiotowego i przedmiotowego rozpoznali u odwołującej: przebyte zapalenie mięśnia sercowego-stan hemodynamiczny stabilny, skoliozę idiopatyczną piersiową w prawo, małe zmiany zwyrodnieniowe stawów kolanowych, małe płaskostopie.

Biegli neurolog i ortopeda uznali, że stwierdzone u odwołującej schorzenia nie naruszają sprawności i nie powodują niezdolności do pracy. Biegli wskazali, że dotychczas orzekana niezdolność do pracy nie była związana ze schorzeniami z ich specjalności i wniesli o powołanie biegłego pulmonologa. Zdaniem biegłych zgłaszane dolegliwości wymagają jedynie okresowego leczenia ambulatoryjnego u odpowiedniego specjalisty w miejscu zamieszkania oraz ewentualnego leczenia rehabilitacyjnego w ramach poradni lub sanatorium, szczególnie w okresach zaostrzeń.

Biegły kardiolog stwierdził, że badana jest wydolna hemodynamicznie, nie dokumentuje się utrwalonych zaburzeń rytmu serca, aktywnych zmian wieńcowych, nadciśnienia powikłanego narządowo oraz niewydolności serca. Zdaniem biegłego badana jest zdolna do zatrudnienia na otwartym rynku pracy - nie zachodzi całkowita utrata zdolności do pracy zarówno przed 18stym rokiem życia jak i obecnie. Biegły wskazał ponadto, że wcześniej orzekana całkowita utrata zdolności do pracy była błędem orzecznictwem.

Na rozprawie w dniu 26 września 2012r. odwołująca podała, że nie zgadza się z opinią biegłych, a ponadto, że choruje na niedokrwienie gałek ocznych.

Sąd Okręgowy przeprowadził dowód z opinii biegłych lekarzy sądowych: pulmonologa i okulisty, którzy w pisemnej opinii z dnia 15 listopada 2012r. rozpoznali u odwołującej: zaburzenia przepływu krwi w naczyniach pozagałkowych obu oczu.

W opinii biegłego pulmonologa brak podstaw do orzekania jakiegokolwiek niezdolności do pracy. Zdaniem biegłego badana nie dokumentuje żadnego przewlekłego schorzenia układu oddechowego ani nie jest z tego powodu leczona.

Biegły wskazuje, że skrzywienie boczne kręgosłupa piersiowego prowadzi do zaburzeń wentylacji, jednak zaburzenia tego typu nie miały jeszcze miejsca, zatem brak podstaw orzeczniczych do stwierdzenia niezdolności do pracy.

W opinii biegłej z zakresu okulistyki, rozpoznane zaburzenia przepływu krwi w naczyniach pozagąłkowych nie powodują obecnie zmian patologicznych w nerwach wzrokowych (badanie OCT nerwów wzrokowych prawidłowe) ani upośledzenia funkcji narządu wzroku. Biegła wskazuje, że badana posiada prawidłową ostrość wzroku obu oczu i niewielkie ubytki w polach widzenia od góry, jednakże stan narządu wzroku nie ogranicza zdolności wnioskodawczyni do wykonywania pracy zgodnej z kwalifikacjami.

Reasumując - biegli sądowi nie znaleźli podstaw do orzeczenia całkowitej niezdolności do pracy.

W oparciu o wyżej ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Istotą sporu stanowiło ustalenie czy M. H. jest uprawniona do dalszej renty socjalnej. Sąd Okręgowy powoływał art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej, zgodnie z którym renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało: przed ukończeniem 18 roku życia; w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25 roku życia; w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Sąd Okręgowy powoływał nadto art. 15 pkt. 1 ww. ustawy i art.12 ust. 1 oraz art. 13 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Bezsporne było w przedmiotowej sprawie, iż odwołująca M. H. jest osobą pełnoletnią i od 1 października 2003r. do 31 grudnia 2011r. pobierała rentę socjalną, a także, że została zaliczona do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

Kwestią sporną było natomiast, czy M. H. jest nadal osobą całkowicie niezdolną do pracy.

Sąd Okręgowy uznał, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, w szczególności opinie biegłych kardiologa, neurologa i ortopedy oraz pulmonologa i okulisty, jednoznacznie dowodzą, iż odwołująca nie jest obecnie osobą całkowicie niezdolną do pracy. Co więcej, biegli podali, iż odwołująca jest zdolna do pracy na otwartym rynku pracy, a biegli neurolog i ortopeda wskazali, że zgłaszane dolegliwości wymagają jedynie okresowego leczenia ambulatoryjnego u odpowiedniego specjalisty w miejscu zamieszkania oraz ewentualnego leczenia rehabilitacyjnego w ramach poradni lub sanatorium, szczególnie w okresach zaostrzeń. Również pozostali biegli nie znaleźli schorzeń z zakresu swoich specjalności, których stopień nasilenia powodowałby istotne naruszenie sprawności organizmu a tym samym uzasadniałby orzeczenie niezdolności do pracy.

Wobec powyższego na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy odwołanie wnioskodawczyni oddalił.

Apelację od powyższego wyroku – w całości – złożyła wnioskodawczyni.

W uzasadnieniu złożonego środka odwoławczego skarżąca kwestionowała dokonane przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne, odnośnie stopnia jej niezdolności do pracy, wskazując, że jest osobą całkowicie niezdolną do pracy. Apelująca nie zgodziła się z opinią biegłych sądowych, zarzucając, że biegli nie ocenili należycie przedłożonej dokumentacji lekarskiej. Wskazywała, że wada serca została u niej wykryta w okresie niemowlęcym, a skolioza gdy miała 11 lat. Nadto zwracała uwagę, że w okresie wcześniejszym ZUS uznał jej całkowitą niezdolność do pracy, powstałą przed 18-tym rokiem życia i przez 8 lat nieprzerwanie otrzymywała z tego tytułu rentę socjalną.

W oparciu o wyżej sprecyzowane zarzuty skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie prawa do renty socjalnej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna i skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji i przyznaniem M. H. prawa do renty socjalnej od dnia 1 stycznia 2012r. do dnia 31 grudnia 2014r., zgodnie z art. 386 § 1 k.p.c.

Kwestią sporną w niniejszej sprawie było ustalenie czy odwołująca jest osobą całkowicie niezdolną do pracy - jako przesłanki koniecznej przyznania prawa do renty socjalnej wskazanej w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej. Zgodnie z tym przepisem renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- a) przed ukończeniem 18 roku życia,
- b) w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia,
- c) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Z kolei zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z art. 15 ustawy o rencie socjalnej - całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy.

Nie budzi wątpliwości, że w sprawie, której przedmiotem jest prawo do renty socjalnej, warunkująca powstanie tego prawa i będąca elementem ustaleń faktycznych ocena ewentualnej całkowitej niezdolności do pracy wymaga wiadomości specjalnych i musi znaleźć oparcie w dowodzie z opinii biegłego posiadającego odpowiednią wiedzę medyczną adekwatną do rodzaju schorzeń wnioskodawcy.

W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy: ortopedy, kardiologa, neurologa, pulmonologa i okulisty, którzy uznali, że odwołująca nie jest osobą całkowicie niezdolną do pracy. Sąd Okręgowy powyższą opinię uczynił podstawą do dokonania ustaleń faktycznych w sprawie i oddalił odwołanie wnioskodawczyni. Zdaniem Sądu Apelacyjnego biegli w wyżej opisanej opinii nie wskazali jednak w wystarczającym stopniu w czym wyraża się poprawa stanu zdrowia odwołującej w stosunku do wcześniejszych orzeczeń lekarzy orzeczników ZUS. Biegły kardiolog J. B. podał jedynie, że orzekana wcześniej całkowita utrata zdolności do pracy była błędem orzeczniczym. Podkreślić tutaj w szczególności należy, że odwołująca otrzymywała dotychczas prawo do renty socjalnej przede wszystkim z uwagi na wiodące schorzenie kardiologiczne w postaci stanu po zapaleniu mięśnia sercowego (zaistniałego w okresie niemowlęcym) i kardiomiopatii oraz została uznana za osobę całkowicie niezdolną do pracy, z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem 18 roku życia. Odwołująca otrzymywała prawo do renty socjalnej nieprzerwanie od 1 października 2003r. do 31 grudnia 2011r.

W ocenie Sądu Apelacyjnego na podstawie art. 382 k.p.c. należało uzupełnić postępowanie dowodowe poprzez dopuszczenie dowodu z opinii biegłych lekarzy z zakresu kardiologii i ortopedii na okoliczność, czy wnioskodawczyni jest nadal (po 31 grudnia 2011r.) osobą całkowicie niezdolną do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem 18 roku życia, nadto w przypadku gdy biegli uznają, że wnioskodawczyni nie jest osobą całkowicie niezdolną do pracy, to winni wskazać w czym upatrują poprawę stanu zdrowia w stosunku do orzeczeń organu rentowego z 2006r. i 2007r.

Biegłe: ortopeda B. M. i kardiolog A. B. rozpoznały u odwołującej stan po przebytych zapaleniu mięśnia sercowego, kardiomiopatię rostrzeniową, istotną hemodynamicznie niedomykalność zastawki mitralnej i skrzywienie kręgosłupa piersiowo – lędźwiowego z towarzyszącym zespołem bólowym i ograniczeniem ruchomości. W opinii biegłej kardiolog w okresie od 8 grudnia 2009r. (tj. od daty ostatniej opinii lekarza orzecznika ZUS) stan zdrowia odwołującej nie uległ poprawie. Obserwowane w badaniu RM serca wymiary lewej komory (wielkość i grubość ścian) są potwierdzeniem jej rostrzeni i uzasadniają obniżoną tolerancję wysiłku odwołującej. Biegła kardiolog zwracała uwagę na okoliczności wskazujące na pogorszenie stanu zdrowia odwołującej, w tym dalszą niekorzystną przebudowę mięśnia sercowego, czemu sprzyja pozapalne włóknienie w ścianie dolnej lewej komory; a także zmierzona w badaniu RM frakcja

skurczowa lewej komory wynosząca 47 % (w badaniach z lat 2008-2011 wnosila ona 55%). Zdaniem biegłej kardiolog odwołująca jest całkowicie niezdolna do pracy od momentu ustania świadczeń do 31 grudnia 2014r.

Z kolei w ocenie biegłej ortopedy u odwołującej istnieje znaczne skrzywienie kręgosłupa piersiowo – lędźwiowego z towarzyszącym zespołem bólowym i ograniczeniem ruchomości, upośledzoną gibkością oraz garb żebrowy prawostronny. Biegła ortopeda wskazała, że obecny stan narządu ruchu u wnioskodawczyni narusza w sposób istotny sprawność motoryczną organizmu, co powoduje nadal nieprzerwanie od dnia wstrzymania świadczeń do końca grudnia 2014r. całkowitą niezdolność do pracy zarobkowej. W porównaniu z poprzednimi badaniami nie obserwuje się istotnej poprawy stanu zdrowia, ponieważ nadal utrzymuje się deformacja kręgosłupa piersiowo – lędźwiowego z towarzyszącym zespołem bólowym, wzmożonym napięciem mięśni przykręgosłupowych i ograniczeniem ruchów.

W konkluzji opinii łącznej biegłe: ortopeda B. M. i kardiolog A. B. wskazały, że wnioskodawczyni jest nadal nieprzerwanie całkowicie niezdolna do pracy od dnia wstrzymania świadczeń (1 stycznia 2012r.) do końca grudnia 2014r.

Sąd Apelacyjny uznał wyżej opisaną łączną opinię biegłych ortopedy i kardiologa za miarodajną oraz wyczerpującą i uczynił ją podstawą rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie, ustalając, że wnioskodawczyni jest nadal całkowicie niezdolna do pracy od dnia 1 stycznia 2012r. do 31 grudnia 2014r. z powodu z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem 18 roku życia. Z treści opinii wynika, że biegłe wnikliwie przeanalizowały i oceniły dokumentację medyczną odwołującej, a także dokonały szczegółowego badania odwołującej - pod kątem ich specjalności medycznych. Na podstawie opisanych wyżej opinii Sąd Apelacyjny uznał, że – wbrew ustaleniom Sądu Okręgowego – stan zdrowia odwołującej nie uległ poprawie, zarówno mając na uwadze rozpoznany u niej stan po przebytych zapaleniu mięśnia sercowego i kardiomiopatię rostrzeniową jak i skrzywienie kręgosłupa piersiowo – lędźwiowego z towarzyszącym zespołem bólowym i ograniczeniem ruchomości. Jak wynika z wyżej opisanej opinii – stan zdrowia odwołującej pod względem kardiologicznym w istocie uległ pogorszeniu, w tym rozpoznano dalszą niekorzystną przebudowę mięśnia sercowego, a pod względem ortopedycznym nie obserwuje się istotnej poprawy stanu zdrowia, ponieważ nadal utrzymuje się deformacja kręgosłupa piersiowo – lędźwiowego z towarzyszącym zespołem bólowym, wzmożonym napięciem mięśni przykręgosłupowych i ograniczeniem ruchów. W konsekwencji odwołująca jest nieprzerwanie – od dnia wstrzymania renty socjalnej - osobą całkowicie niezdolną do wykonywania pracy, z powodu z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem 18 roku życia.

Wobec powyższego odwołująca spełnia wszystkie przesłanki do przyznania dalszego prawa do renty socjalnej od dnia wstrzymania świadczenia, tj. od 1 stycznia 2012r. do dnia 31 grudnia 2014r.

Konkludując, Sąd Apelacyjny na mocy art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzje orzekając jak w sentencji.

SSA Katarzyna Wołoszczak	SSA Dorota Goss-Kokot	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer (spr.)
--------------------------	-----------------------	--------------------------------------